

גמורים. קפים אויביים. בים לנו, והמוכנים לרשת את מקומנו.

"יהרסו כל מה שעשינו." זכרונות מרים העיבו על פניו. "אולי לא יסתפקו בסילוקנו. אפשר לעשות משפט. תריגה מסמכות, או משהו כזה." "הם לא יעזו!" "לא יעזו, מה? שכחת את המשפט של איפר הג' דול (הענק)?"

אריה לא שכח שאישר הגדול קדם לאישר הקטן. הוא עמד בראש השרות, בשעה שגורה טוביאנסקי, אחרי ה- מישפט המבוים שערך לו ג'יבלי. עשו לו משפט. נתנו לו יום מאסר. אמנם, הנשיא (המלך) חנן אותו. אבל זה תקדים.

אבל זה לא העיקר, הוסיף ג'יבלי. "העיקר הוא הצד הפוליטי. יש מלחמה בין השר ובין הרמטכ"ל ומנהל המשד. בינתיים אנחנו חזקים. הקלפים הם בידיו של דיין. בן-גוריון תומך בו, והוא עדיין הבוס האמיתי. למרות שהוא יושב בשדה-הבוקר (בחוזה שלו). אבל אם יתפוצץ העסק הזה, יהיה לבון על הסוס. הוא יוכל לסלק את דיין. הוא יוכל לסלק את שמעון פרס מנכ"ל המשד. אפילו לגמור סופית את הזקן. וזה יהיה אסון."

עוד רגע ישכנע את עצמו שאינו לוחם כדי להציל את הראש של עצמו, אלא כדי להציל את המולדת, חשב אריה.

"לבון?" קרא ג'יבלי. "אתה יודע מה זה לבון? לבון הוא שואה! הוא מדבר כחמד מאיתנו, כדי לעשות עלינו רושם. הוא הירשה אפילו פעולות ללא צורך, כדי לרכוש את לב הקצינים. אבל הוא לא משלנו!" זאת הייתה מילת-קסם — "משלנו". משלנו — אלה היו הבחורים הצעירים שגדלו במלחמת-העצמאות, ש- דיברו בסגנון חדש, שחשבו על המלחמה הגדולה בער- בים, שחלמו בסתר ליבם, על כיבושים. "מתחת למעטה הנוקשה שלו, לבון הוא סמרטוט! הוא יכנע לערבים. ואם לא לערבים, או לאמריקאים. אם יעלה בידו לסלק את דיין, את פרס, את כולנו — נפסיד את המערכה נגד הערבים!" את זה שמעת מבן-גוריון, חשב אריה. מעניין. האם דיבר עם הזקן לאחרונה?

האם הזקן רוצה לחזור? "אז מה אתה מציע?" שאל. "אני חושב, אני חושב. אם רוברט ישתוק, אין הוכחה מתי ניתנה ההוראה לפעולה. נוכל לטעון כי רוב הפער- לות לא בוצעו על-ידינו, אלא על-ידי איזושהי מחתרת מזרית. ממילא אמרתי זאת ללבון לפני שבוטע."

"מה?" "המתכון של הפודינג האנגלי, ששידרנו בקול יש- ראל. זה יהיה מתריק שם. אפשר יהיה לוודא את ה- תאריך."

"הממ. מתי זה היה?" "ה'16 לחודש". "ה'16 לחודש". "בסדר. אז נגיד שההוראה ניתנה ב-16 לחודש. נכ- חיש כל מה שקדם לזה. עכשיו צריכים להוכיח כי ב-16 נתן לבון את ההוראה."

הערתו של אריה גברה. הוא ממזר הגיוני, חשב. ממזר הגיוני. "נוציא מלבון איזושהו מיסמך שיידבר באופן סתמי על פעולה. בלי פירוט. נשים עליו את התאריך. הוא, כבר זייפנו מיסמכים יותר חשובים. זה היה נכון. המחול של ג'יבלי המשיך לעבור כמכונה משומנת. לא להינם הגיע למישרה זו.

בשעת חירום היה כושרו השיכלי גבוה ביותר. "ועכשיו אני אגיד לך מה אעשה עוד. אלך היום ללבון. אציע לו לפוצץ מוסדות אמריקאיים במצריים כדי לסכסך בין האמריקאים והמצרים."

ולא תגיד לו ששכר עשית את זה, ושזה ניכשל?" "בטח שלא. הוא יקבל את העיון. אגבל את השי- חה כך שהרעיון יהיה חצי שלו. אחר כך, כאשר ישמע על העסק בקאהיר, כבר לא יזכור מתי בדיוק דיברנו. יחשוב שזה היה ב-16. ואם יזכור מתי זה היה, זה גם לא יעזור לו. הוא לא יעשה סקאנדאל, מפני שיזכור שנתן את הסכמתו, אפילו אחר מעשה."

"אתה ממזר." הפעם אמר זאת אריה בקול רם. ג'יבלי לא שמע. הוא המריא בכנפי דמיונו. "זה לא יהיה אפילו שקר. אחרי הכל, אילו הצליח העסק, היה לבון הראשון שהיה מתפאר בזה וטוען שזה רעיון גאוני שלו. הרי הוא אחראי למעשים שנעשו במשרדו. או שיהיה אחראי גם לזה."

הוא קם וניגש לדלת, מוכן לבצע מייד את רעיונו. ליד הדלת הסתובב: "ואתה, אריה, עבור על התיקים, תשמדי שריד וזכר של הפעולה, ואת כל הפרוטוקול לים של ישיבות המטה. שלא יישאר הרמז הקל ביותר. ואחר כך תחזור לגרמניה וטפל ברוברט!"

ראש המטה הכללי היה במצב-רוח מרומם. מעולם לא הגויש יותר טוב. מי שמעו, מנצה תמיד. זה היה סוד הצלחתו. האח- רים הולכים על בטוח. או תובעים לפחות 51 אחוז סכיניים של הצלחה. אבל הוא ידע שזו שטות. כל הדברים הבטוחים צפויים מראש. אך מה שאינו בטוח.

אינו צפוי. ומה שאינו צפוי מראש — גורם לאפתעה, לתדהמה, לבליבול האויב. וזה סוד הצלחה. העסק הזה של קאהיר, למשל. כשקיבל את הידיעה על הכשלון וחזר לארץ, חשב ג'יבלי רק על התגוננות. כל אחד רצה להציל את ראשו. ורק הוא, דיין, הבין שזה הרגע להתקפה הגדולה. זה היה חסר-אחריות. אבל איך אמר, לא מכבר, בנאום הגדול בפני ותיקי הפלמ"ח (מלחמת האזרחים)? יהי חסר-אחריות! * וכרגיל, הוא הצליח. הכל מתקדם בהתאם לתוכנית. היה ברור שהאמריקאים יעשו סקאנדאל, וידרשו קורבן. יהיה צורך להגיש להם ראש אחד על מגש.

לדאוג לעניין הראשון, לסילוקו של לבון. ג'יבלי היה על הקו. "רוברט הולך להעיד בעוד שעה בפני הוועדה" אמר. "אולי כדאי שתיתן לו זריקה של מוראל?"

רוברט היה מדוכא. הוא חשב על מרוק, על נתנון, בעיקר על מרסל. מכס בנט כבר התאבד בתא. גם מרסל ניסתה להתאבד. הוא ראה את תמונתה בעתון מצרי. במשפט לא הושיבו אותה בתא הנאשמים, כמו את האחרים. נתנו לה לשבת בין העיתונאים. תחת מישמר, כמובן. לפעמים הם נצטלמים, הערבים האלה, למרות הכל.

יקטור לוי ושמואל עוזר על ספסל הנאשמים

בדרך, במטוס, קרא בעתון את הכרזתו של שרת בכנסת: "אנו דוחים בשאט-נפש את העלילה הנלווה... משפט-ראווה שנועד להסיח את דעת ההמונים במצריים ממצבם העגום... אנו משליחים את היבנו על מצפון הר- עולם..." כן, הוא יודע עברית. כל פסיק במקומו. חבל שאינו יודע שום דבר אחר.

הצרה היא שזה לא יעזור. רק עכשיו תלו בקאהיר את ראשי האחיה-המוסלמיים, שהתנקשו בחייו של עבד-אל-נאצר. אחרי זה, לא יוכלו לנהוג אחרת במר-ג' לים יהודיים. יצטרכו לתלות לפחות חלק מהם. מרסל בבית-הסוהר. קשה לתאר אותה סגורה בתא. בחלוק של אסירות. ופסמה הקטנה העידה במשפט. הוא ראה את התמונה. בשמילה נוראת.

טוב שלא גילו את עניין הפודינג, לפחות. בנמל-התעופה לקח אותו אריה במכונית, בדרך הרג-י לה. במשך שעות עברו שוב ושוב על כל פרטי הפעולה. העיקר היה להעלים את הפעולות הראשונות, כדי להתאים את כל העסק לשידור הפודינג ולמיסמך שהכינו, שנשא את אותו התאריך.

לבסוף בא ג'יבלי עצמו ואמר לו להיכנס לחדרו של הרמטכ"ל. "תענה רק על שאלות. אל תגיד שום דבר מבלי להישאל. זה ברור?"

זה היה ברור. דיין קיבל אותו בחביבות. "אנא, רוברט" אמר בחיובו המלבב. "אני שמח לראות אותך. אתה הולך להעיד היום בפני הוועדה, כך אומרים לי."

החיך לא מש משפתיו, הנשיות במיקצת, של הרמטכ"ל. "ואתה תגיד, כמובן, את האמת." "כמובן."

"כמובן." חזר דיין וניצוץ שובב נדלק בעינו. "רציני רק לשמוע מך פרט אחד, כדי לוודא שידעיתו נכונות. מתי התחילה הפעולה?"

"ב-16 בחודש". "דיין קם. אתה בחור כהלכה. אוכור זאת. עוד תעשה קאריירה אצלנו."

רק בצאתו מן החדר עלה בדעת רוברט שדיין לא אמר אף מילה אחת שיכלה לסכך אותו. ובכל זאת אמר את הכל. * "ב-16 בחודש. לפתע עלתה בזכרונו מנגינה נדושה: 'האמיני, יום יבוא...'"

האם מרסל חושבת שהוא בגל בה ובחברים? שהפקיר אותם לגורלם וברח? האם בגל זה ניסתה להתאבד? היא חשב בבית-הסוהר. חבלה שם את שנותיה הטור-בות ביותר. ציפור-דרור בכלוב.

הוא הקיש על דלת הדרה-ישיבות של הוועדה. זבאותו רגע עלה על דעתו: אם לא יזוהר מאד, יושיבו גם אותי כאן בבית-הסוהר. יספרו לי איוו אשמה שהיא. זה יהיה הסוף.

— סוף —

* עדותו של "רוברט" על שיחה זו בבית-המשפט כאשר הואשם בהחזקת מיסמכים סודיים ונידון ל-12 שנות מאסר, גרמה לפתיחת פרשת לבון של שנת 1961.

משה שרת, הסמרטוט העלוב הזה, הדמות הפסולה הזו ללא אשכים, לא יעמוד בפני הלחץ האמריקאי. גם לא יחלום על התפטרות בעצמו. ולא יעז לפגוע בו, בר- דיין, מחשש פן יתרגו בן-גוריון הזקן ויסלק אותו מן השלטון.

נשאר רק לבון. יצטרכו להקריב את לבון. אחרי הכל, הוא שרה-ביטחון האחראי.

לא נותר אלא לסכך את לבון בעסק. זה לא יהיה קשה. ג'יבלי ידאג לזה. ג'יבלי עשה בחייו דברים יותר גרועים.

כבר מינו ועדת-חקירה מורכבת משני אישים. אותם יהיה קל לשכנע. בעזרת מיסמך אחד או שניים. וגם עדויות. עדויות טובות. מתוכננות היטב, מעובדות ומתואמות לפרטי-פרטים.

מה ביחס לאותו מכתב ששלח לו ג'יבלי לאמריקה? ג'יבלי הוא ממזר. רצה לסכך אותו. אבל הוא יהיה ממזר יותר גדול. יגיד שאינו זוכר. שקיבל איזה מכתב מג'יבלי, אבל השמיד אותו מייד, מטעמי ביטחון. מפני שאסור להחזיק מכתבים כאלה בהו"ל. אולי דובר בו על העניין הזה. אולי גם לא. כך יצא מן העניין בעדינות. מבלי להרגיז את ג'יבלי.

לבון יעוף, זה בטוח. ולא יעוף סתם, אלא כך שלא יוכל למלא תפקיד רציני במדינה לעולם ועד. מגיע לו, הנבלה. לפני שנה שמו אותו על כסא שרה-ביטחון, כדי שיהיה בובה. כדי שישב בשקט ויתן לו, לדיין, לפעול. אבל היתה לו החוצפה להתערב בכל דבר, לתת לו הוראות מה לעשות ומה לא. כאילו היה שר.

או, במיקרה ההוא של מעבר הגבול הסמל קטן שופל בשבי, הקים שערוייה. וכשהוא, דיין, הגיש את התפטרותו, לתפארת המליצה, היתה ללבון החוצפה לקבל אותה. הוא היה צריך להשפיל את עצמו ולהפעיל את הזקן, כדי להישאר בתפקיד.

הכה, הביבי, הכה. עכשיו נהפוך את הקערה על פיה. עכשיו תתפטר ושום בן-גוריון לא יתערב לטובתך. בן-גוריון יחזור, כמובן. בן-גוריון הוא עובר-בטל זקן, אבל ההמונים עוד מעריצים אותו. נשתמש בו כדי לסלק גם את שרת. אני אסובב את הזקן על האצבע שלי. בעזרת פרס, כמובן. שמעון פרס, כמנהל הכללי, יכול לעזור הרבה. הוא אינטריגנט מאין כמוהו. אבל צריכים לשים גם עליו עין. שלא יבוא ביני ובין הזקן. הוא חלק כמו צלופח.

ואז הכל תפתח כמו שצריך. עם בן-גוריון בראש, נפתח במלחמה נגד הערבים, עליה חשבנו מזמן. נכבוש את סיני. נקים את מלכות ישראל השלישית (מה- לכת ביוזמת השלישית). הזקן יצטט פסוקים מהתנ"ך (מהמורס). אבל העם יעריך את הרמטכ"ל המנצה. לאחר מכן לא יוכל הזקן לסרב למנות אותו לשר- הביטחון. ואחרי זה... כמה זמן עוד יהיה הזקן? ומי יוכל לרשת אותו, אם לא הוא. כובש סיני? דיין, ראש ממשלת ישראל...

הטלפון השמיע צילצול חד. טוב, בינתיים צריך

* דיין אמר זאת בגבעת-ברנר, בנאום-הספד ליצחק שדה.